

МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ**Є. В. Олійник**

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: evgenia.nabok@yandex.ua

Матеріальні ресурси є вагомим фактором виробничої діяльності, адже вони забезпечують безперервність і якість роботи суб'єкта господарювання. Однак, в економічній літературі та бухгалтерському обліку єдине визначення категорії «матеріальні ресурси» відсутнє. Відсутність єдиного розуміння та комплексного бачення їх ролі у процесі виробництва створює труднощі функціонування підприємств на ринку. Стаття присвячена вивченню теоретичних аспектів матеріальних ресурсів. Метою статті є дослідження сучасних підходів до розуміння категорії «матеріальні ресурси». Для досягнення поставленої мети було використано методи загального аналізу та теорії пізнання: порівняння, групування, табличний, аналіз, синтез, індукція, дедукція та ін. Теоретичною базою для дослідження були праці як вітчизняних, так і зарубіжних учених, публікації в наукових виданнях. У статті не лише узагальнено всіх відомих поглядів науковців щодо трактування матеріальних ресурсів, а й їх осмислення. Автором виокремлено наступні особливості матеріальних ресурсів: їх складають предмети і засоби праці; вони є сукупністю основних і оборотних засобів, які використовуються у виробничому процесі; мають матеріальну форму; вони є базою ресурсного забезпечення підприємства; використовуються у виробничому процесі протягом тривалого часу; переносять свою вартість на вартість продукції; можуть визначатися як товар. На основі наведених вище особливостей автором пропонується уточнення сутності категорії «матеріальні ресурси». Представлене розуміння змісту категорії «матеріальні ресурси» дає можливість більш комплексно оцінити її роль у процесі виробництва. Напрямами подальших досліджень обрано вивчення ефективного управління матеріальними ресурсами, з метою їх раціонального використання, що дозволить підвищити конкурентоспроможність українських підприємств у зовнішньому середовищі.

Ключові слова: матеріальні ресурси, конкурентоспроможність, ефективність використання, дослідження, підходи.

МАТЕРИАЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ: ПОДХОДЫ К ПОНИМАНИЮ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ**Е. В. Олейник**

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчуг, 39600, Украина. E-mail: evgenia.nabok@yandex.ua

Материальные ресурсы являются весомым фактором производственной деятельности, ведь они обеспечивают непрерывность и качество работы предприятия. Однако, в экономической литературе и бухгалтерском учете единое определение категории «материальные ресурсы» не встречается. Отсутствие единого понимания и комплексного видения их роли в процессе производства создает трудности функционирования предприятий на рынке. Статья посвящена изучению теоретических аспектов материальных ресурсов. Целью статьи является исследование современных подходов к пониманию категории «материальные ресурсы». Для достижения поставленной цели были использованы методы общего анализа и теории познания: сравнения, группировки, табличный, анализ, синтез, индукция, дедукция и др. Теоретической базой для исследования послужили труды как отечественных, так и зарубежных ученых, публикации в научных изданиях. В статье приведено не только обобщение взглядов ученых относительно определения сущности материальных ресурсов, но и их осмысление. Автором выделены следующие особенности материальных ресурсов: их составляют предметы и средства труда; они являются совокупностью основных и оборотных средств, используемых в производственном процессе; имеют материальную форму; они служат базой ресурсного обеспечения предприятия; используются в производственном процессе в течение длительного времени; переносят свою стоимость на стоимость продукции; могут определяться как товар. На основе приведенных выше особенностей автором предлагается уточнение сущности категории «материальные ресурсы». Представленное понимание содержания категории «материальные ресурсы» дает возможность более комплексно оценить ее роль в процессе производства. Направлениями дальнейших исследований выбрано изучение эффективного управления материальными ресурсами с целью их рационального использования, что позволит повысить конкурентоспособность украинских предприятий во внешней среде.

Ключевые слова: материальные ресурсы, конкурентоспособность, эффективность использования, исследование, подходы.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Зміцнення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників у XXI столітті є важливим завданням, особливо у рамках євроінтеграції національної економіки. Багато факторів забезпечують конкурентоспроможність підприємств, однак ключовим серед них є

матеріальні ресурси. Так, на вартість, якість готової продукції прямо впливають вартість і якість, наприклад, споживчих матеріалів, сировини, палива, енергії та нераціональне використання яких призводить до збільшення витрат виробництва і зменшення прибутку. Як наслідок – зниження конкурентоспроможності. Отже, величина

матеріальних ресурсів, яка перетворена на вартість, визначає потенційну спроможність фірм створювати продукцію, яка буде відрізнятися за якісними характеристиками та ціною від тієї, що у фірм-конкурентів.

Варто зазначити, що неузгодженість і невідповідність вхідної та вихідної інформації щодо тлумачення категорії «матеріальні ресурси» створює перепони функціонуванню суб'єктів господарювання на ринку. Залишити ситуацію без змін – означає втрати вітчизняних підприємств з боку підвищення результативності діяльності, а отже, означає неможливість їх ефективного конкурування із закордонними фірмами.

Вагомий внесок щодо теоретичних аспектів розуміння сутності, складу та значення матеріальних ресурсів зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як А. Н. Азріліян [1], М. А. Болух [3], І. І. Воронцова [5], А. О. Касич

[11], Т. Г. Рзаєва [19], М. Г. Чумаченко [20] та ін. Однак, відсутність єдиного розуміння категорії «матеріальні ресурси» та комплексного бачення її ролі у процесі виробництва зумовлює актуальність проблеми в теорії та практиці. Все це зумовило вибір теми дослідження, метою якого є визначення сучасних підходів до змісту категорії «матеріальні ресурси».

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Вагомим фактором виробничої діяльності, який забезпечує безперервність та якість процесу виробництва є матеріальні ресурси, але в економічній літературі та бухгалтерському обліку одностайного їх визначення не зустрічається. Основні підходи, які сформовані і використовуються вченими, щодо визначення категорії «матеріальні ресурси» систематизовано у таблиці 1.

Таблиця 1 – Дефініції категорії «матеріальні ресурси» у наукових та методичних працях учених*

Пояснення	Джерело
1	2
Перша особливість: матеріальні ресурси – сукупність предметів праці	
<i>Матеріальні ресурси</i> – це предмети праці, що повністю входять до складу продукції, яка виготовляється, та створюють її субстанцію або сприяють виробничому процесу. У натуральній формі «матеріальні ресурси підприємства» – це сировина, основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, паливо, незавершене виробництво та відходи виробництва.	Ю. Ю. Лола [13, с. 5]
<i>Ресурси матеріальні та сировинні</i> – сукупність предметів праці, що використовуються в народному господарстві країни у процесі виробництва матеріальних благ і послуг.	С. В. Мочерний [14, с. 207]
<i>Матеріальні ресурси</i> – це предмети праці: сировина, основні та допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, незавершене виробництво та відходи виробництва, а також запасні частини машин, призначені для ремонту обладнання, тара і тарні матеріали.	А. Н. Азріліян [1, с. 211]
<i>Матеріальні ресурси</i> – сукупність видів предметів праці, сировини, матеріалів, напівфабрикатів, палива, запасних частин, спеціальних рідин, паливо-мастильних матеріалів; а також їх запаси, необхідні для функціонування та розвитку підприємства.	Ю. В. Пересветов [17, с.4]
<i>Матеріальними ресурсами</i> треба вважати запаси предметів праці, які включають сировину, основні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріали, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб, і наявність яких є необхідною умовою ритмічної роботи підприємства.	М. Г. Чумаченко [20, с. 404]
<i>Матеріальні ресурси</i> (виробничі запаси) включають сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб.	П(С)БО 9 «Запаси» [18], Б. Є. Грабовецький [7, с. 123], М. А. Болух [3, с. 484]
Друга особливість: матеріальні ресурси складають засоби праці	
<i>Матеріальні ресурси</i> – комплекс речових елементів (засобів та предметів праці), призначених для обробки або переробки в процесі виробництва (машини та обладнання, сировина, основні та допоміжні матеріали, напівфабрикати тощо.)	В. Г. Золотогоров [8, с. 377]
<i>Матеріальні ресурси</i> – збільшений термін, що означає різноманітні речові елементи. У виробництві матеріальні ресурси виступають у якості предметів праці, які, як правило, повністю споживаються в основних і допоміжних виробничих процесах, і засобів праці, що витрачають при використанні свій ресурс.	В. В. Щербаков [16, с. 163]
<i>Матеріальні ресурси</i> – це як предмети праці, так і засоби праці, тобто засоби виробництва.	П. В. Іванюта, О. П. Лугівська [10, с. 95]

1	2
Третя особливість: матеріальні ресурси – сукупність основних та оборотних засобів	
<i>Матеріальні ресурси</i> – основні та оборотні засоби, які використовуються (або можуть бути використані) у виробничому процесі та формують його матеріально-речову базу.	Я. С. Ларіна, С. І. Юрій, О. А. Устенко С. В. Мочерний [15, с. 463]
Четверта особливість: матеріальні ресурси мають матеріальну форму	
<i>Матеріальні ресурси</i> – це ресурси в матеріально-речовій формі.	А. Б. Борисов [4, с. 382]
П'ята особливість: матеріальні ресурси є базою ресурсного забезпечення підприємства	
<i>Матеріальні ресурси</i> підприємства служать базою його ресурсного забезпечення та включають сировину, основні і допоміжні матеріали, напівфабрикати, електроенергію, паливо, будівлі, споруди, машини, механізми, устаткування, контрольно-вимірювальні прилади, засоби телекомунікації та електричного зв'язку, транспорт, забезпечуючи технологічні процеси виробництва продукції (робіт, послуг).	Т. Б. Берднікова [2, с. 139]
Шоста особливість: матеріальні ресурси використовуються у виробничому процесі протягом тривалого часу	
<i>Матеріальні ресурси</i> – це складова виробничих ресурсів, які беруть участь у процесі господарської діяльності протягом одного виробничого циклу, при цьому повністю змінюють свою форму та переносять свою вартість на витрати підприємства.	Т. Г. Рзаєва [19, с. 84]
Сьома особливість: матеріальні ресурси переносять свою вартість на вартість продукції	
<i>Матеріальні ресурси</i> – це оборотні засоби, які мають матеріальну форму, є продуктом, відділеним від природи працею чи технологією або засобами, створеними в результаті людської праці з метою використання їх при здійсненні господарської діяльності підприємства, які повністю переносять свою матеріальну форму та вартість на новостворений продукт.	І. І. Воронцова [5]
Восьма особливість: матеріальні ресурси визначаються як товар	
<i>Матеріально-технічні ресурси</i> – це матеріали, які є фізичними складовими товару, що експортуються, енергія, паливо та нафта, які використовуються у процесі виробництва, у тому числі каталізatori, що споживаються у процесі їх використання з метою одержання зазначеного товару.	Д. Д. Гордієнко [6, с. 212]

*джерело: складено автором на основі [1-17]

Отже, на сьогодні визначення сутності категорії «матеріальні ресурси» не є однозначним. Так, наприклад, у визначенні А. Н. Азріліяна [1] дані ресурси розглядаються лише як предмети праці, а от М. Г. Чумаченко [20] відносить їх до запасів предметів праці. Ю. В. Пересветов [17] та В. Г. Злотогоров [9] окрім предметів праці, до даної категорії відносять і запаси предметів праці, тим самим розкривають більш широко її визначення. Зазначимо, що В. Г. Злотогоров [9] наголошує на тому, що у процесі виробництва засоби праці зберігають матеріально-речову форму, а предмети праці підлягають обробці та переробці. А Д. Д. Гордієнко [6] дуже вузько розглядає матеріальні ресурси, лише як фізичну складову товару.

Зазначимо, що група вчених, яка розкриває категорію «матеріальні ресурси» як предмети праці (А. Н. Азріліян [1], С. В. Мочерний [14], Ю. В. Пересветов [17], Ю. Ю. Лола [13] та ін.) – наголошує на тому, що на стадії постачання та виробництва знаходиться головна мета її управління.

Як засоби предметів праці матеріальні ресурси розкривають такі вчені: В. Г. Злотогоров [8], П. В. Іванюта [10], В. В. Щербаков [16],

О. П. Лугівська [9], Я. С. Ларіна [15], С. І. Юрій [15], О. А. Устенко [15], Т. Б. Берднікова [2] та ін. Відмітимо, що у працях вчених В. В. Щербакова [15] та Т. Б. Берднікова [2] досліджувані ресурси розглядаються тільки на виробничій стадії, тобто лише як засоби виробництва.

Неповне визначення матеріальних ресурсів з точки зору того, що не розкривається їх роль у відтворювальному циклі суб'єкта господарювання зазначимо у працях вчених А. Н. Азріліяна [1], П. В. Іванюти [10], О. П. Лугівської [10], Ю. В. Пересветова [17]. Щодо трактування визначення С. В. Мочерного [12] відмітимо те, що автор не визначає роль матеріальних ресурсів саме на підприємстві, адже розкриває їх на рівні національної економіки.

Важливе значення матеріальних ресурсів для підприємства визначає М. Г. Чумаченко [20], вказуючи, що їх наявність є необхідною умовою для ритмічної роботи фірми.

Заслугує окремої уваги і така особливість, що матеріальні ресурси є базою ресурсного забезпечення підприємства (Т. Б. Берднікова [2]).

Важливою є праця і Т. Г. Рзаєва [19]. Автор відзначає, що ресурси матеріальні використовуються у виробничому процесі протягом

тривалого часу, тим самим розкриває їх важливу особливість.

І. І. Воронцова [5] також говорить про важливу особливість досліджуваних ресурсів, зазначаючи, що вони переносять свою вартість на вартість продукції.

Розкривають категорію «матеріальні ресурси» як основні і оборотні засоби Я. С. Ларіна [15], С. І. Юрій [15], О. А. Устенко [15]. Вагомим внеском праці даних вчених можна вважати і те, що вони наголошують на тому, що матеріальні ресурси формують матеріально-речову базу виробничого процесу. Проте, їх роль на стадіях постачання і збуту дослідники не зазначають.

Те, що матеріальні ресурси мають матеріальну форму зазначає А. Б. Борисов [4]. Тобто варто відмітити таку важливу їх характеристику, як наявність матеріального втілення.

Відмітимо, що має важливе значення і визначення складових характеристик матеріальних ресурсів аби підвищити правдивість їх вартісного вираження та оцінку економічного потенціалу підприємства загалом. Важко визначити склад матеріальних ресурсів у С. В. Мочерного [14], адже автор наголошує на виділенні ресурсів матеріальних та сировинних. Неповний перелік складу досліджуваних ресурсів наводить Ю. В. Пересветов [17]. Зовсім не відображено складові характеристики даної категорії у працях вчених (П. В. Іванюта [9], О. П. Лугівська [9], Т. Г. Рзаєва [19]). А от Ю. Ю. Лола [13] повністю визначає склад матеріальних ресурсів підприємства у натуральній формі.

Можна зазначити, що більш повне обґрунтування матеріальних ресурсів наводиться у П(с)БО 9 «Запаси», де регламентована сутність виробничих запасів, так як наведене визначення найбільш розкриває склад досліджуваних ресурсів і їх значення у діяльності суб'єкта господарювання. Згідно П(с)БО 9 [18] виробничі запаси включають сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб. Отже, виробничі запаси, регламентовані законодавством України, за змістом є синонімом матеріальних

ресурсів. Праці Б. Є. Грабовецького [7] та М. А. Болюха [3] також підтверджують дане припущення.

ВИСНОВКИ. Дослідивши наведені у науковій літературі теоретичні аспекти розуміння категорії «матеріальні ресурси», можна виділити наступні їх особливості:

- 1) матеріальні ресурси – це сукупність предметів праці;
- 2) матеріальні ресурси складають засоби праці;
- 3) матеріальні ресурси є сукупністю основних і оборотних засобів, які використовуються у виробничому процесі;
- 4) матеріальні ресурси мають матеріальну форму;
- 5) матеріальні ресурси є базою ресурсного забезпечення підприємства;
- 6) матеріальні ресурси використовуються у виробничому процесі протягом тривалого часу;
- 7) матеріальні ресурси переносять свою вартість на вартість продукції;
- 8) матеріальні ресурси визначаються як товар.

Враховуючи виділені особливості, автором пропонується визначення категорії «**матеріальні ресурси**» як сукупність предметів та засобів праці, які використовуються протягом тривалого часу і переносять свою вартість на вартість продукції, мають матеріальну форму, є базою ресурсного забезпечення підприємства та призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб. Дане визначення є загальним, без урахування галузевої приналежності, виду діяльності підприємств, на яких здійснюється управління даною категорією.

Розглянувши дефініції категорії «матеріальні ресурси», можна стверджувати, що до складу входить багато аналітичних об'єктів, кожен з яких заслуговує окремого дослідження у майбутньому.

Також важливим є подальше дослідження матеріальних ресурсів з боку ефективності їх використання, при чому бажано враховувати специфіку підприємств, що дасть можливість визначити теоретичні та методичні аспекти управління вказаними ресурсами на сучасному етапі розвитку конкретних підприємств.

4. Борисов А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2001. – С 382.

5. Воронцова І.І. Економічний та обліковий підходи до трактування сутності категорії матеріальні ресурси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/3059-Ekonom%D1%96chnijj_ta_obl%D1%96kovijj_/1.html.

6. Гордієнко Д.Д. Економічний тлумачний словник. [Понятійна база законодавства України у сфері економіки (Вид. 2-е, перероб. і доп.)] / Д.Д. Гордієнко. – К.: КНТ, 2007. – 360 с.

7. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посібник / Б.Є. Грабовецький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азрилиян А.Н. Большой бухгалтерский словарь / А.Н. Азрилиян. – [7-е изд. перер. и доп.]. – М.: Институт новой экономики, 2000. – 574 с.

2. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия / Т.Б. Бердникова. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 215 с.

3. Болюх М.А. Економічний аналіз: навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

8. Збірник О.М. Конкурентоспроможність як ключова економічна категорія ринкової системи / О.М. Збірник // Вісник кременчуцького Національного університету імені Михайла Остроградського. Серія «Економічні науки». – Кременчук: КрНУ, 2014. – Випуск 1(3). – С. 75–82.

9. Золотогоров В.Г. Экономика: энциклопедический словарь / В.Г. Золотогоров. – [Изд. 2-е, стер.] – Минск: Книжный дом, 2004. – 720 с.

10. Іванюта П.В. Управління ресурсами і витратами / П.В. Іванюта, О.П. Лугівська: [Навч. посіб. 2-ге вид. / За ред. Д.е.н., проф. Іванюти С.М.]. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.

11. Касич А.О. Ресурсне забезпечення модернізаційних процесів в Україні: регіональний аспект / А.О. Касич // Бізнес Інформ. – 2016. – №2. – С.138–143.

12. Касич А.О. Сучасні підходи до методики аналізу використання матеріальних ресурсів [Електронний ресурс] / А.О. Касич, Н. М. Яценко, Є. В. Калько // Ефективна економіка. – 2016. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5235>.

13. Лола Ю.Ю. Управління матеріальними ресурсами на підприємстві (логістичний та реінжиніринговий підхід) автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04

«Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Ю.Ю. Лола; Харк. нац. економ. ун-т. – Харків, 2009. – 20 с.

14. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія: у трьох томах. [Том 3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін.] С.В. Мочерний. – К.: Академія, 2002. – Т. 3. – 952 с.

15. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: у 2-х томах / [С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, та ін.] / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – Т. 1. – 616 с.

16. Основы логистики / Под ред. В.В. Щербакова. – СПб.: Питер, 2009. – 432 с.

17. Пересветов Ю. В. Управление материальными ресурсами. Логические принципы / Ю.В. Пересветов. – М.: ГОУ «Учебно-методический центр по образованию на железнодорожном транспорте», 2007. – 128 с.

18. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>.

19. Рзаєва Т.Г. Економічний аналіз: навчальний посібник. / Т.Г. Рзаєва. – Хмельницький: ХНУ, 2003. – 198 с.

20. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз / М.Г. Чумаченко. – К.: КНЕУ, 2003. – 540 с.

MATERIAL RESOURCES: APPROACHES TO UNDERSTANDING AND DEFINITION

E. Oliinyk

Kremenchuk Mykhailo Ostrogradskyi National University

vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: evgenia.nabok@yandex.ua

Purpose. Material resources are an important factor in production activities. They provide the continuity and performance of the company. However, in the economic literature and accounting the essence of the category «material resources» is not defined. The lack of a common understanding and a comprehensive vision of their role in the production process creates difficulties for the functioning of enterprises on the market. The article is devoted to studying the theoretical aspects of material resources. The purpose of this article is to study the modern approaches to the understanding of the category «material resources». **Methodology.** In the article general methods of analysis and the theory of knowledge were used: comparison, grouping, table, analysis, synthesis, induction, deduction etc. **Results.** The theoretical basis of the study was the work of domestic and foreign scientists, publications in scientific journals. In the article generalization of all known views of scientists regarding the definition of material resources and their understanding are provided. **Originality.** The author identified the following features of material resources: they constitute the objects and means of labor; they are the sum of fixed and current assets; they are tangible; they are the base of resource provision of the company; they have been used in the production process for a long time; they transfer their value to the cost of production; they can be defined as a commodity. Based on the above features, the author proposes to refine the essence of the category «tangible resources». **Practical value.** Suggested by the author understanding of the content of material resources makes it possible to more fully evaluate their role in the production process. Directions of further research will be the study of effective management of material resources for their sustainable use that will enhance competitiveness of Ukrainian enterprises in the external environment. References 20, tables 1.

Key words: material resources, competitiveness, efficiency, research, approaches.

REFERENCES

1. Azriliian, A. N. (2000), *Bolshoy bykhhalerskiy slovar* [A large accounting dictionary], The institute of new economy, Moscow, Russia.

2. Berdnikova, T. B. (2007), *Analiz I diahnostika finansovo-khoziaystvennoy deiatelnosti predpriatiia* [Analysis and diagnosis of financial-economic activity of the enterprise], Scientific publishing center INFRA-M, Moscow, Russia.

3. Bolyukh, M. A., Burchevskyy, V. Z., Horbatok, M. I. and Chumachenko, M. H. (2003), *Economichnyy analiz: navchalnyy posibnyk* [Economic analysis: tutorial], KNEU, Kiev, Ukraine.

4. Borisov, A. B. (2001), *Bolshoy ekonomicheskyy slovar* [Big economic dictionary], Book world, Moscow, Russia.

5. Vorontsova, I. I. “Economic and accounting approaches to interpretation of essence of the category

of material resources”, available at: http://vuzlib.com.ua/articles/book/3059-Ekonom%D1%96chnijj_ta_obl%D1%96kovijj_/1.html (accessed March 10, 2017).

6. Hordienko, D. D. (2007), *Ekonomichnyy tлумachnyy slovnyk* [Economic dictionary], KNT, Kiev, Ukraine.

7. Hrabovetskiy, B.E. (2009), *Ekonomichnyy analiz: navchalnyy posibnyk* [Economic analysis: tutorial], Centre of education literature, Kiev, Ukraine.

8. Zbyrannyk, O. (2014), “Key economic competitiveness as a category of market”, *Transactions of Kremenchuk Mikhalo Ostrohradskyi National University: Series “Economic Sciences”*, no. 1/(3), pp. 75-82.

9. Zolotohorov, V.H. (2004), *Ekonomika: entsyklopedicheskiy slovar* [Economics: encyclopedic dictionary], Minsk, Belarus.

10. Ivanyuta, P.V. and Luhivska, O.P. (2011), *Upravlinnia resursamy i vytratamy* [Management of resources and costs], Centre of education literature, Kiev, Ukraine.

11. Kasuch, A.O. (2016), “Resourcing the Modernization Processes in Ukraine: Regional Aspect”, *Business-inform*, no. 2, pp. 138–143.

12. Kasuch, A.O., Yacenko, N.M., Kalko, Y.V. “Modern approaches to the methods of analysis of material resources”, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5235> (accessed December 20, 2016).

13. Lola, Yu.Yu. (2009), “Material resources management on the enterprise (logistic and reengineering approach)”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Econ.), Kharkov, Ukraine.

14. Mochernyy, S.V. (2002), *Ekonomichna entsyklopediia* [Economic encyclopedia], Volume 3, Publishing center “Academy”, Kiev, Ukraine.

15. Mochernyy, S.V., Larina, Ia.S. and Ustinko, O.A. (2005), *Ekonomichnyy entsyklopedychnyy slovnyk* [Economic encyclopedic dictionary], Volume 1, Lviv: World, Ukraine.

16. Shcherbakov, V.V. (2009), *Osnovy lohistiki* [Fundamentals of logistics], St. Peterburg, Russia.

17. Peresvetov, Yu.V. (2007), *Upravlenie materialnymi resursami. Lohicheskie printsypy* [Management of material resources. Logical principles], Moscow, Russia.

18. “Regulations (standards) of accounting”, available at: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>.

19. Rzayeva, T.H. (2003), *Ekonomichnyy analiz nauchnyy posibnyk* [Economic analysis: tutorial], Khmelnytsky KhNU, Ukraine.

20. Chumachenko, M.H. (2003), *Ekonomichnyy analiz* [Economic analysis], KNEU, Kiev, Ukraine.

Стаття надійшла 10.04.2017